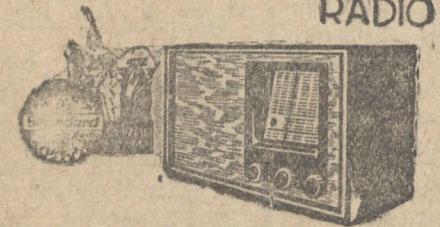

PÉNTEK
13
Ezen a napon is
SZERENCSES VÉTEL EGY
HETVEZER-SOROZAT
Standard
RÁDIO

Rádiók minden típusban
Markovics Szilárd
cégnél kaphatók. Tisza Lajos krt. 44.

Szeged város kövei

Irta: Dr. Beretzk Peter

A város ősi multjáról csak kevés írásbeli emlék tanuskodik. Az Alföld homoktengerében felépült városok marandó építészeti emlékekkel nem igen dicsekedhetnek. Itt az építőanyag a sár volt. Amint az idők végtelenje során ezen építmények nyom nélkül tűntek el a föld színéről, vele tűnt el a régi életnek minden mozzanata, bizonyítéka. Ott, ahol a hegycsúcsok testéből kifejtett kövek kínálkoztak marandóbb építmények létesítésére, a kövek — a többszörös országulások ellenére is — őrizték a város ősiségét. Hegyvidéki városaink így őrizték meg köveikben patinás multjukat. Alföldi városainkba messze földről kellett a kőanyagot szekéren szállítani, ha marandó építményt akartak létrehozni. Elképzelhető, mily nehézségeket okozott ez pl. Szegeden, hol például egy templom felépítéséhez szükséges terméskőanyagot a Szegedhez legközelebb fekvő nagy távolságban lévő aradi hegycsúcsból kellett hozni. A terméskő az alföldi templomainknál nehezen hozzáférhető volta miatt legfeljebb díszítőanyagul szolgált (ezt látjuk a mai fogadalmi templomunknál is), az épületet magát az idők csak kevéssé ellenálló téglából kellett felépíteni.

Cs. Sebestyén Károly kutatásaiból tudjuk, hogy Szegednek több ősi temploma volt. Alapkőveit a föld néhol gondosan megőrizte. Felépítményéből ugyyszólván semmire sem maradt meg. Omladozó kőanyagát a lakosság hordhatta szét, ezek nyom nélkül mind-mind eltűntek volna, ha szegedi vár építésénél — nyilván a vár téglafalát megerősítendő — régi termésköveket nem építettek volna be a vár falába. A vár bontásánál kerültek azután ismét elő ezek a régi sok évszázados kövek, jórésztük így is elvesztett. Eladták, elhordták őket. Megvallhatjuk, hogy mi szegediek a régi Szeged emlékeivel sohasem törődünk. Mi mindig csak az árvíz utáni Szeged szépségeivel dicsekedtünk és dicsekedünk ma is. Ami azelőtt volt, mintha mesterségesen igyekeztünk volna eltüntetni a föld színéről. — Tudomásul kell azonban vennünk, hogy nekünk egy véletlenül megmaradt ősi kő többet jelent, mint egy például fel-

Szilveszteri záróra: éjjel 1 órakor

Budapest, december 12. A hivatalos lap vasárnapi száma belügyminiszteri rendeletet közöl a szilveszteri záróráról. A belügyminiszter Szilveszter napján mindennemű étkezési és szórakozóhelyiség nyitvatartását, továbbá az említett helyiségekben szokásos szórakoztatási zenélést az ország egész területén éjjel 1 óráig engedélyezi.

Ezenkívül a belügyminiszter felhatalmazza az illetékes hatóságokat, hogy a színházi, mozgófénykép előadásokat, továbbá hangversenyek, tánemulatságok és össztáncok tartását szintén éjjel 1 óráig engedélyezhessék. (MTI)

Meghosszabbították a munkásruházati akciót

Budapest, december 12. A gazdasági munkásruházati akció zavartalan lebonyolításának biztosítása érdekében a közellátásügyi miniszter az akció textilárú utalványainak érvényét meghosszabbította 1943. január 15-ig. Ehhez képest a gazdasági ruházati akció áruit a lebonyolítással megbízott kiskereskedők és szövetkezeti fiókák a kiosztott utalványok ellenében 1943. január 5-ig kötelesek kiszolgáltatni. (MTI)

gének elnöke, Pasteiner Ivan e. tanár — a muzeumbizottságnak és közgyűlésnek többszöri és egyhangú megállapításával szemben — kimondotta a végső szót: a vármaradvány a kövek kiállítására alkalmatlan, mert az árvízvívó alatt fekszik. Itt a szakvélemény kissé túllőtt a célon, mert nem vette tekintetbe azt, hogy mi a szegedi magyarok gyermekeinknek nagy részét az árvíz vívó alatt épült házakban neveljük, pedig azok nem élettelen kövek, hanem a jövő Szegeciéi az életbimbói. Egyébként is az elmúlt, soha nem látott hatalmas méretű árvíz esztendő és talajvízfelfakadások azt mutatták, hogy a vármaradvány semmit sem szenvedett a vízveszedelemtől. Egyébként is, ha a vármaradvány a köveknek egészségtelen, akkor azonnal el kell venni mai rendeltetésétől, mert az az abban folytatott emberi életre nézve egészségtelen volna még pusztítóbb lehet.

A kimondott szakvélemény szentírás volt. Nem volt ellene fellebbezés. A kövek kálváriája pedig csak ezután kezdődött meg igazán. Kikerültek a szabad ég alá. Egy-két értéke- sebb követ a muzeumbizottság elhelyezett a régiségtárban (helyszüke és a teherlőből származó veszély miatt ez is nehezen ment), a többi pedig a muzeum körül az eresz alatt a földön nyert elhelyezést. Aki tudja, hogy kövek számára mit jelent a szabad ég alatti elhelyezés — különösen a puha, átnedvesedő homokkövek számára — az tisztában van azzal, hogy a hőmérséklet páratartalom nagyarányú ingadozásai: forró naptűzés, eső, szél, fagy évek alatt elvégzik pusztító munkájukat. A föld méhé évezredig őrizhet követ, a szabad ég évtizedek alatt elpusztíthatja azt.

Banner János, a szegedi egyetem régészprofesszora egy év előtti levélben fordult a város hatóságához és rámutatott a tarthatatlan állapotra és ajánlotta, hogy a köveket a Dóm kriptafolyosóján helyezték el. A muzeumbizottság összeült és döntött

a kövek sorsáról: miután más megoldás nem kínálkozhat pénzügyi okokból, elrendelte, hogy a köveket a hid mórparki részének íve alá rakta és megfelelő elkerítéssel megvédte addig is, míg a végleges elhelyezés megtörténhet. A Dóm földalatti folyosóján való elhelyezést nem tartotta célszerűnek azért a bizottság, mert a kövek a nagyközönség elől elrejtett helyre kerültek volna. Bár történt áthidaló megoldási javaslat is. Javasoltam hogy a város létesítsen a muzeum megettől a pázsitra fedett sétányt, melynek zöldfelülettel felfuttatott falain belül téli alatt kétoldalt szegélyezve a kövek megfelelő elhelyezést nyerhetnek. Ez a megoldás is pénzbe került volna, meg azután a már sok évig úgy sem halogatható muzeumbővítés tervnek is útjában állott.

A határozat ellenére sem történt semmi. A kövek kint áztak-fáztak és omladoztak egész télen át. Most ismét itt vagyunk a másik télen s a kövek helyükről csak annyiban mozdultak el, hogy időnként pajkos gyermekek széthengergetik. Ennek is megvan annyi haszna, hogy legalább a köveknek egyszeresegyszer más oldalra kerül észak felé s a pusztító, rajtuk tanyát űző mohák más és más oldalukat kezdik enni. A kövek sorsa a város főispánjának is feltűnt. Sok-sok életbevágóan fontos közügy mellett felfigyelt erre az állapotra és a muzeumbizottság elé tárta, hogy a köveket meg kell menteni addig, amíg nem késő. Főispánunk, — ki összegedi sarjadék, városszereteteből fakadt annak a meglátása, — mily nagy felelősség terheli a város vezetőségét a kövek sorsa miatt. Késő nemzedékek szemrehányása tekinthető vissza a mai időre, melynek nemtörődomsége a köveket pusztulásba hagyta volna menni.

A kövek, a szegedi kövek pedig minden szegedi magyar embernek büszkeségei. Megmentésük érdekében mindent meg kell tenni!

Gruber 8 hónapi börtönre. Hubayt 4 hónapi fegháza ítélték

Budapest, december 12. Amikor a rendőrség kiküldöttjei megjelentek a nyilasház Andrássy-uti helyiségében, Gruber Lajos, Kovács Emil és Hubay Kálmán olyan kijelentéseket tettek, amelyek miatt eljárás indult ellenük. Az ügyet szombaton tárgyalta a büntető törvényszék ötös-tanácsa. Gruber vádlottat a gyűjtőfegházból vezették elő. Kovács Emil vádlott nem jelent meg. A tanak kihallgatása, valamint a perbeszéd elhangzása után a törvényszék Gruber Lajost hatósági közeg elleni erőszak büntetéséért és a rendőrség törvényes rendelkezése elleni izgatás vétségéért 8 hónapi börtönre és háromévi politikai jogvesztésre ítélte. Hubay Kálmánt hivatalból üldözendő rágalmasz vétségéért és a rendőrség intézménye ellen elkövetett izgatás vétségéért 4 hónapi fegháza és háromévi politikai jogvesztésre ítélte. A szökésben levő Kovács Emil vádlott bűnösségét a bíróság ugyancsak megállapította, de büntetés kiszabását mellőzte. A törvényszék elrendelte Gruber Lajos fogvatartását. (MOT)

Megint loptak az elsötétítés ideje alatt

(A Délmagyarország munkatársától) A tolvajok ugylátszik, nem akarnak okulni a pénteki példából és annak köztudomású volta ellenére, hogy minden elsötétítés alatt elkövetett bűncselekmény tettese statáriális bíróság elé és innen akasztófára kerül, még mindig akadnak, akik sokszor egészen csekély értékű ingóság el tulajdonításáért ezt a szörnyű kőházi is vállalják, nyilván abban a hiszemben, hogy cselekményük talán nem derül ki. A rendőrség azonban eddig még minden ilyen vagyoni elleni bűncselekmény tettesét az igazságszolgáltatás kezére juttatta és holtbizonyosságot elért a büntetés azokat is, akik nem okulnak a felakasztott tyuktol-

vajok szomorú példájából. Szombatra virradóra éjjel három órakor Katona István Vaskuti-utca 21. szám alatt lakó asztalossegéd arra ébred fel álmából, hogy valaki az udvarra nyíló kamrájában motorkalámpát gyújtott és kiment, de amikor kilépett az udvarra, a kerti lámpánál látta, hogy valaki ott állt és sötét árnyék. Kiderült, hogy két háziszappant, két borotvaszappant, egy kiló zsírt vittek magukkal az éjszakai tolvajok, akik kitérítésre a rendőrség megindította a nyomozást.

Előfizetőknek havonta

80 fillérért
mindenmap cserélhetnek könyvet
DEL-MAGYARORSZAG kölcsönkönyvtárban.